

móns o *gimóns* a Belltall (Casac. 1920). Jo vaig oir *gimóns* a Llorac, a Conesa i a Sta. Coloma (1955, XIV, 60, 68, 70).

MENCIÓ ANT. Només *Geumons* en el cens de l'a. 1359 (CoDoACA XII, 462).

ETIM. Per anar segurs hauríem de tenir més dades antigues en docs. Havent estat en va la recerca que n'hem fet, no assegurarem sinó que ve també d'un NP connex amb el del nom precedent, i que és probable que sigui un diminutiu de *Guillem*, com aquell.

El NP es documenta en diverses variants en els nostres textos antics: «signum *Guillelmoni* scribe» en un doc. de 1243, en el Pallars (Valls Taberner, *Privil. Aneu*, 296). I en la forma més reduïda, paral·lela a la de *Guimet* i *Guiamets*: un personatge *En Guiamó*, a. 1316, amic de Bonanat Cardona i Alamanda Sopera, escrivà i dama de la reina, muller de Jaume II (Finke, *Acta Ar.* I, 368). *Guiamó Segarra*, 1406, Llibre de Priv. de Catí (BSCC XV, 198); *Guillemonet* (S. XVI, *Ardiús* I, 164); i contret en *Guimó*, cogn. que tinc com propi de la Pobra de Segur; i *AlcM* en 3 pobles centrals del Princ. Amb la *l̄* conservada allà on no hi ha hagut mai *yl* > *y*, com a la Cat. Nord: Un *Guilleμό*, vell mas entre Serrallonga i La Menera (XXIV, 64.22, '9 x '615).

Que fou creat i era sentit, almenys, en gran part, com a dim. de *Guille(l)m*, ho veiem perquè en el mateix doc. de Gósol, a. 1250, on figuren (supra) els germans *Guieim* i *Guiaimet*, segueix la menció de «sa fi(l)la *Na Gualmona*», amb la sigla que val *ona*, a la fi de la línia (segons el facs. 15.70). Cerverí de Girona parla de *Na Guyllamona*, senyora de Palau (Vallès), rimant amb *dóna* (< DONAT), 24.98. Una catalana (potser no morisca) *Guiaimona*, c. 1340, en el *Capbreu d'Entença*, justament vora els *Guiamets* (p. 242). *Guimona* cognom a l'alt Pallars, a. 1645 (*Capbreu de Rialb*, f° 42v).

És versemblant, però, que amb aquesta etim. diminutiva, se superposessin un o diversos NPP: en particular el molt antic i conegut GISALMUND: 10 individus des del S. VII (format amb el fecund 1r. membre GISAL- i -MUND, com SIGISMUND, HARIMUND etc.) (Först., 455): essent germ., *Gl-* podia restar *G(u)l-* oclusiva (veg. supra nota a l'art, *La Geltrú*, potser de GISALTRUD).

O bé s'hi pogué sumar WILLIMUND, compost paral·lel a WILLIHELM, comú a totes les llengües de la família (de formació òbvia), que Först. (1604) documenta en germ. des del S. VIII. Un franc *Willemund* fa un paper important a Septimània en els regnats de Lluís el Piadós i Carles el Calb (FSoldevila, *Hist. de Cat.*, vol. I). «*Wiliemundo* presbitero», a. 868 en el Conflent (Abadal, *Eixalada*, 137). Una forma que comprova la fusió d'aquests ètimons parònims en l'onomàstica catalana, és *Gilmon*, en un doc. de 956: «vin-ditores sumus tibi *Gilmon*, que vocant Engo» (a. 956), *Cart. de St. Cugat* (I, 41): si vingüés de *Guillem* seria increïble una síncope tan forta de *-lyelm-* en data tan arcaica, i si fos WILLIMUND tot sol, seria ben xocant que no hi hagués *-ndo* o almenys *-nd* conservats. Amb

la fusió suposada tot s'explica: la fusió entre dos parònims tan semblants era inevitable.

Amb l'un i amb l'altre ètimon s'explica molt bé el nom *Gui(al)mons* del poblet, amb la seva -s. WILHELMUS, -ONIS, en declinació obliqua, que sempre es troba en els NPP germànics, i ja n'hem vist molts casos en articles anteriors, com ENEK/ENEKONIS, SEMENO/SEMENONIS etc.: VILLA GUILLELMONIS en genitiu. Però també el genitiu WILLIMUNDS esqueia en un NP germànic. La vocalització *Guialmons* > *Gui(a)umons* i la reducció de *Guiumons* a *Guimons* ja no necessiten explicació. Si la forma *Geumons* del poc acurat cens de 1359 és errònia per *Guiu-*, o si resulta d'un canvi fonètic de *gjal-* en *gal-* (com en *Guisaltrú*), podem deixar-ho en suspens, com a cosa incerta, i sense gaire abast etimològic.

1 Nota acompanyant una de les puerils etimologies de Mn. Segura: «santuari dedicat a Nostra Dona de la *Guia* perquè *guia* al Mont». El que és possible és que la denominació «de la *Guia*» no sigui nom real, sinó creat per aquesta pseudo-etimologia dels capellanets locals.

Guiaumons, V. *Guiamets*

GUIDAL

Veïnat de bordes a la dreta de la Noguera de Lladorre, a uns 20 minuts riu amunt de Tavascan (al capdamunt del Pallars Sobirà) (Coromines l'any 1934).

ETIM. Sembla del NP germànic WIDALD (Förstmann, 1573), tot i la situació en zona de toponímia pre-romana; o del bc. *gudari* 'guerrer', assimilat a aquest NP?

GUILFRE

Fem una excepció a la norma adoptada, des dels primers volums de l'*Onomasticon*, d'ajornar per als darrers, l'estudi dels noms de persona. Atesa la importància nacional dels comtes d'aquest nom, i encaminada a reclamar respecte a la forma tradicional, per damunt d'innovacions d'historiadors, més guiats per teories controvertides que per raons lingüístiques o filològiques. Tot mantenint-ne totalment la tesi, i remetent-hi, en l'essencial podem reprendre el text de l'article d'E.T.C. II, 240-8 (que reproduïa l'article de *Criterion*, 1965, 49-68). N'extractarem alguns trossos, tot ampliant-ne d'altres.

Deploràvem que es recaigués en l'error de canviar o confondre, amb poc o gens de fonament, els noms de personatges històrics —*Ermengol* ERMENGAUD amb *Ermenegild*, *Guifre* amb *Jofre*, *Dolça* amb *Aldonça*, *Claris* mal accentuat com *Clarís*—, que ara afectava tot un *Guifre* el Pilós, el fundador de la dinastia de Barcelona. Poc després de 1920 un historiador es posà a escriure *Guifré* [ja hi havia hagut algun esporàdic antecedent, p. 251.9f.], i la seva iniciativa tingué